
Starý zákon je pro mě plný výzev, říká malířka a studentka UK

Starý zákon je pro mě plný výzev, říká malířka a studentka dějin křesťanského umění

Mezi posluchači Univerzity Karlovy nejsou jen začínající vědci, ale i nadaní kreativci. K těm patří i Anežka Bartošíková. Malířka a studentka druhého ročníku dějin křesťanského umění na Katolické teologické fakultě UK v rozhovoru pro iForum říká, jak je ráda, že si zvolila právě tento obor. Našla v něm totiž velkou inspiraci pro svou výtvarnou práci.

Na střední uměleckoprůmyslové škole jste studovala specializaci užitá malba. Co vás pak přivedlo k oboru dějiny křesťanského umění? Nelákaly vás přímo umělecké školy?

Po dokončení maturitní práce jsem si v umělecké scéně připadala ztracená. Nevěděla jsem, kam se mám vydat. Jako každý student střední umělecké školy jsem se zkoušela dostat na Akademii výtvarných umění, postoupila jsem dokonce do druhého kola přijímacího řízení, ale sám vedoucí studia mi řekl, že potřebuje někoho víc vyzrálého, takže mě nepřijali. Na Vysoké škole uměleckoprůmyslové mě rovnou odmítli, protože se zabývají především experimentálními malířskými přístupy, já jsem naproti tomu odchovaná tradiční dekorativní malbou. Na uměleckých školách to tedy nevyšlo. Upřímně řečeno jsem ráda, protože jsem sama netušila, co bych tam chtěla dělat. Už od třetího ročníku střední školy jsem si říkala, že by nebyl špatný nápad věnovat se i dějinám umění, protože se člověk seznámí s historií umění a rozšíří si námětové spektrum. Dějiny křesťanského umění mě táhly z toho důvodu, že mi jsou náboženské motivy velice blízké, vidím v nich ty nejlíbivější náměty, které kdy vznikly.

Vždy vám byla nejbližší malba, nebo jste zkoušela i jiné výtvarné techniky?

Malba a grafika mi jsou nejbližší. Na sochařinu nemám takové to správné 3D cítění, nijak zvlášť mě nenaplnuje, a architektura je úplně mimo můj záběr.

Jak jste se k malování a umění vlastně dostala?

Dovedlo mě k tomu okolí. Od dětství jsem dobře kreslila, všichni mi neustále opakovali, že bych měla jít studovat umění. Mně se to moc nelíbilo, protože jsem prakticky založená, přemýšlela jsem spíše o nějakém vědním oboru, lákala mě ornitologie. Raději o sobě říkám, že jsem malířka než umělkyně, protože se více než umělci soustředím na řemeslné provedení díla a různé malířské techniky. Umělec je dnes označení pro individuum, které se musí výrazně odlišovat, vybočovat z řady a zároveň je schopné tvořit. Pro mě je ale na prvním místě řemeslo před snahou šokovat. Umělec musí pořád víc a víc překvapovat, aby neztratil pozornost okolí, přitom se z jeho tvorby stává spotřební zboží. Proto se mi líbí dřívější období. Když to řeknu opravdu hodně laicky, v Rubensově dílně to sice taky jelo jako na běžícím pásu, byla to velkoprodukce obrazů, díla ale krásně sloužila a byla naplněna umem. Je to něco jiného, než když Andy Warhol vytiskl Marilyn Monroe na síťotisku a poslal ji do světa v tisících kopiích. To sice Rubens také stíhal, když to nadnesu, ale bylo to pořád užitě umění, které lidem sloužilo a bylo zdrojem duchovní podpory. Tím nechci Warholovu tvorbu nijak snižovat, snažím se jen poukázat na to, že je mi bližší řemeslná dílenská práce na reálných zakázkách než rychlá masová produkce pro konzumní společnost měřená kvantitou.

Používáte při své výtvarné práci moderní technologie, tablety a podobně?

Zkoušela jsem to, ale žádné digitální médium kontakt s živou hmotou barvy nenahradí. Moderní technologie používám třeba pro propagační grafiku, ale k vytváření malířských děl to není ono. Někdy experimentuji, vytvořím třeba něco v akvarelu, obrázek naskenuji a pak s ním pracuji v počítači, například pomocí digitálních filtrů.

Kteří umělci vás inspirují?

Inspiruje mě Toyen, moc se mi líbí její práce s barvami a tvary. Obdivuji i práci Jindřicha Štyrského, celá česká avantgardní scéna je mi blízká. V poslední době přicházím na chuť také kubistům. Líbí se mi postavení na hranici abstrakce a figurativní tvorby, baví mě, jak člověk spojuje reálné objekty s geometrickými tvary. Aktuálně mě také hodně inspiruje Sandro Botticelli, jeho kresebné linie a to, jak si dokázal vyhrát s malbou. Jsem detailistka, ráda propracovávám malby do detailů.

Jak se do vaší tvorby promítá studium na katolické teologické fakultě?

Odráží se ve snaze produhovnit náměty, vkládat do malování vnitřní prožitky ještě víc, než jsem to dělávala dřív. Když se člověk setkává s celou plejádou vysokého křesťanského umění, cítí, jak na něj dýchá duch doby. Snažím se, aby moje obrazy měly intelektuální náplň, aby člověk cítil, že z nich skutečně sálá nějaký příběh. Začala jsem se také zabývat mariánskými motivy. Nejde to snadno, není to tak, že bych si řekla: teď namaluji Ježíše na kříži. Postupuji po drobných stupíncích. Trvalo mi dlouho, než jsem se odhodlala namalovat Pannu Marii v moderním pojetí. I teď mám trochu strach přiznávat, že to je Panna Marie, když se mě někdo na fakultě zeptá, kdo vlastně na obraze je.

Proč se bojíte?

Obávám se, jak to přijmou. Hodně lidí je tam zaměřených na tradiční umění – takhle se zobrazuje Panna Marie v gotice, renesanci, baroku – a já tam pak přijdu s něčím, co je poloabstraktní, moderní. Je to pro mě ošemetné téma.

Zaujal mě váš obraz *Teolog s hlavou v oblacích*, ten musí být na fakultě populární...

Každý si v tom obraze najde něco svého, někteří říkají, že to je spíš kosmolog. Já jim na to říkám, že to je to samé, že ten také uvažuje o podstatě Boha a vesmíru.

Věnujete se převážně figurativní malbě, na velké části vašich obrazů je zobrazena žena. Je vám ženský princip bližší?

Ženy se skutečně na mých obrazech hodně objevují, je to snad tou blízkostí, to, že jsem stejného pohlaví, člověk se tím sám asi trochu vyjadřuje. V tvorbě mám ale cykly, někdy maluji spíše muže, jindy zase ženy. Záleží na tom, jakými tématy se zrovna zabývám. Myslím, že brzy to budou opět muži, protože se chci zavrtat do Starého zákona. (*smích*)

Zavrtat? Jak tomu mám rozumět?

Je plný námětů. Absolvovala jsem teď na fakultě předmět úvod do Starého zákona, v němž mě nesmírně zaujala síla starozákonních mužů, duchovní náboj, který v sobě měli. Zajímají mě teď Gedeon nebo Jákobův sen, přemýšlím, jak je moderně pojmout. Je to pro mě velká výzva. Zatímco v ženách jsem viděla éteričnost, u mužů mi imponuje síla. Baví mě i Mezopotámie, Chammurapi, Ninive, ty se v mé tvorbě nejspíš také brzy objeví.

Právě v těchto dnech si můžete díla Anežky Bartoškové prohlédnout na Katolické teologické fakultě UK. Její obrazy budou v chodbách fakulty vystaveny až do 25. ledna.